

MONITOR JAPOŃSKI

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

GRUDZIEŃ 2023

Skandal korupcyjny w Partii Liberalno-Demokratycznej

Skandal związany z nieuczciwym zbieraniem funduszy wyborczych ogarnął największą frakcję rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej. Frakcja kierowana niegdyś przez byłego premiera Abe Shinzo została oskarżona o niewłaściwe zarządzanie finansami pozyskiwanymi poprzez coroczne zbiórki pieniędzy. Prokuratura i media badają uwikłanie czołowych polityków PLD w tym członków gabinetu premiera Kishidy Fumio.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

5 grudnia: Japonia i Chiny muszą „ustabilizować relacje dwustronne”. Odchodzący ambasador Japonii w Chinach na swojej ostatniej konferencji prasowej wezwał Tokio i Pekin do ustabilizowania dwustronnych stosunków. Tarumi Hideo porównał stosunki z Chinami w ostatnich latach do jazdy kolejką górską. Ambasador stwierdził, że narody obu krajów nie powinny przechodzić gwałtownych cykli wzlotów i upadków. Odchodzący ambasador stwierdził również, że Japonia, która słusznie broni swojego stanowiska w sporach dwustronnych powinna także wsłuchiwać się w odmienne zdanie prezentowane przez Chiny. Tarumi zostanie zastąpiony przez Kanasugiego Kenjiego, ambasadora w Indonezji i byłego dyrektora generalnego Biura Spraw Azji i Oceanii Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

5 grudnia: Japonia ponownie skrytykowana podczas szczytu klimatycznego. Minister gospodarki Nishimura Yasutoshi wyraził niezadowolenie po tym jak pozarządowa organizacja The Climate Action Network (CAN) ponownie przyznała Japonii nagrodę „Fossil of the Day” podczas minionego szczytu klimatycznego w Dubaju. Nagroda jest zarezerwowana dla państw, które nie przyczyniają się do walki z globalnym ociepleniem. Minister Nishimura podkreślił, że gwałtowne ograniczenie wykorzystania węgla w japońskiej gospodarce może spowodować problemy ze stabilnymi dostawami energii elektrycznej. Minister stwierdził również, że osoby przyznające nagrodę również nie rozumieją nowej technologii klimatycznej, którą Japonia promuje. 3 grudnia CAN przyznał nagrodę skamieliny dnia Japonii, za promowanie redukcji emisji z wytwarzania energii cieplnej za pomocą metody, w której amoniak i wodór są mieszane z węglem lub gazem w celu wytworzenia energii elektrycznej. CAN uznała ten środek za przykład greenwashingu.

7 grudnia: Kishida Fumio rezygnuje z kierowania frakcją polityczną. W związku z rosnącą krytyką i negatywnym rozgłosem na temat działań frakcji w rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej, premier Kishida Fumio ogłosił, że ustępuje ze stanowiska szefa własnej frakcji. Członkowie frakcji decydują, czy potrzebny jest nowy przewodniczący. Premier chce przywrócić zaufanie publiczne do PLD ze stanowiska przewodniczącego partii, a nie szefa frakcji. W ostatnich tygodniach japońskie media i prokuratura skupiły się na podejrzanych praktykach zbierania funduszy podczas imprez politycznych przez największą frakcję LDP, kierowaną niegdyś przez byłego premiera Shinzo Abe. 6 grudnia Kishida polecił

kierownictwu partii, aby na razie powstrzymało się od organizowania imprez zbierania funduszy przez wszystkie frakcje PLD.

8 grudnia: Japonia, Stany Zjednoczone i Korea Południowa rozmawiają o zagrożeniu ze strony Pjongjangu. Doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego Stanów Zjednoczonych, Korei Południowej i Japonii spotkali się w Seulu aby omówić zagrożenie ze strony Korei Północnej. Trzy państwa potępiły wystrzelenie przez Koreę Północną pierwszego satelity zwiadowczego oraz za naruszenie licznych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ. Reżim w Pjongjangu odrzucił krytykę i powiedział, że posunięcie to zwiększy jego możliwości monitorowania działań wojskowych Stanów Zjednoczonych i ich sojuszników.

9 grudnia: czołowi politycy PLD uwikłani w skandal związany z ukrywaniem przychodów. Skandal związany z nieuczciwym zbieraniem funduszy wyborczych ogarnął największą frakcję rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej. Frakcja kierowana niegdyś przez byłego premiera Shinzo Abe została oskarżona o niewłaściwe zarządzanie finansami pozyskiwanymi poprzez coroczne zbiórki pieniędzy, na które członkowie frakcji otrzymywali limity na zakup biletów na imprezy zbierające fundusze w oparciu o ich pozycję w partii. Każdy bilet kosztował 20 000 jenów. Według źródeł, wielkość limitów zależała od tego, jak długo posłowie byli członkami parlamentu lub zajmowali stanowisko w PLD i frakcji. Zebrane kwoty, które przekraczały sumę określoną dla każdego członka frakcji, były umieszczane w specjalnym funduszu, a politycy otrzymywali część nadwyżki z powrotem. Według źródeł, co najmniej 100 milionów jenów (ok 690 000 dolarów) zostało zgromadzonych w funduszu w ciągu pięciu lat między 2018 a 2022 rokiem. Frakcja Abe w sprawozdaniach finansowych wykazała jedynie kwoty do wysokości przyznanego limitu sprzedanych biletów jako dochód, pomijając środki zgromadzone w specjalnym funduszu. Dodatkowe środki zwracane członkom frakcji nie zostały również wymienione jako wydatki frakcji ani jako dochód poszczególnych polityków. Dlatego też prokuratura bada możliwe naruszenia ustawy o kontroli funduszy politycznych w związku z nieprawidłowym wykazaniem dochodów i wydatków w raportach dotyczących funduszy politycznych największej frakcji PLD, a także poszczególnych ustawodawców, którzy otrzymali środki.

12 grudnia: rośnie skala nieprawidłowości w największej frakcji PLD. Japońskie media poinformowały, że skala nieprawidłowości finansowych największej frakcji Partii Liberalno-Demokratycznej może być znacznie większa niż przypuszczano. Według źródeł śledczych, specjalny fundusz największej frakcji partii rządzącej mógł wynosić 500 milionów jenów czyli ok. 3,4 miliona dolarów, a większość członków frakcji otrzymała środki ze zgromadzonych pieniędzy. Wcześniejsze doniesienia mówiły, że w ciągu ostatnich pięciu lat wielkość funduszu wzrosła do ponad 100 milionów jenów. Śledczy z prokuratury okręgowej w Tokio przyglądają się nieuczciwemu obchodzeniu się z pieniędzmi zebranymi podczas zbiórek przez frakcję kierowaną niegdyś przez byłego premiera Shinzo Abe. Frakcja, największa w Partii Liberalno-Demokratycznej, i kilku jej członków są podejrzani o niezgłoszenie dochodów i wydatków związanych z funduszem.

12 grudnia: japoński rząd prezentuje nowe kroki w celu podniesienia spadającego wskaźnika urodzeń. Gabinet premiera Kishidy przedstawił nowy pakiet środków mających na celu powstrzymanie spadającej liczby urodzeń w kraju, który będzie wymagał rocznych nakładów w wysokości 24,7 mld USD do końca roku. Dokument nazwany Strategią Przyszłości Dzieci (Children's Future Strategy Policy), został zaprezentowany na posiedzeniu

rządu. Pakiet obejmuje między innymi rozszerzenie zasiłków na dzieci, bezpłatną edukację wyższą dla rodzin z trójką lub więcej dzieci oraz zmiany regulacyjne mające na celu poprawę usług w ośrodkach opieki dziennej. Rozszerzenie zasiłków dla rodzin z młodszymi dziećmi obejmuje eliminację ograniczeń dochodowych, wydłużenie okresu zasiłkowego do dzieci w wieku licealnym oraz podwojenie miesięcznej płatności do 30 000 jenów na trzecie i kolejne dzieci. W przypadku gospodarstw domowych z co najmniej trójką dzieci, czesne i opłaty rekrutacyjne na uniwersytety, gimnazja i uczelnie techniczne będą "bezpłatne" bez ograniczeń dochodowych od roku podatkowego 2025. W obszarze opieki nad dziećmi, liczba dzieci w wieku od 4 do 5 lat, które mają być nadzorowane przez jednego pracownika opieki nad dziećmi, określona w rządowych standardach kadrowych, zostanie zmniejszona od roku podatkowego 2024, umożliwiając tym pracownikom lepszą opiekę nad dziećmi.

13 grudnia: czterech członków gabinetu Kishidy podaje się do dymisji. Premier Kishida Fumio musi wymienić czterech członków gabinetu w związku ze skandalem dotyczącym funduszy politycznych, w który zamieszana jest największa frakcja rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej. Do dymisji podali się główny sekretarz gabinetu Matsuno Hirokazu, minister gospodarki, handlu i przemysłu Nishimura Yasutoshi, minister spraw wewnętrznych i komunikacji Suzuki Junji oraz minister rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa Miyashita Ichiro. Czterech członków gabinetu należy do frakcji, której wcześniej przewodził nieżyjący już premier Abe Shinzo. Frakcja została oskarżona o płacenie łapówek swoim członkom, którzy przekroczyli limity sprzedaży biletów na imprezy fundraisingowe. Biura większości członków frakcji otrzymały takie płatności, ale nie uwzględniły ich w swoich rozliczeniach funduszy politycznych, co stanowi naruszenie prawa. Rzecznik rządu Matsuno zostanie zastąpiony przez byłego ministra spraw zagranicznych Hayashi Yoshimasa. Minister gospodarki i handlu Nishimura zostanie zastąpiony przez byłego ministra sprawiedliwości Saito Kena. Ministrem spraw wewnętrznych zostanie Matsumoto Takeaki a ministrem rolnictwa Sakamoto Tetsushi. Nowi członkowie rządu nie należą do frakcji Abe.

16 grudnia: Japonia i Malezja podpisują umowę współpracy w obszarze bezpieczeństwa morskiego. Z okazji 50. rocznicy więzi między Japonią a Stowarzyszeniem Narodów Azji Południowo-Wschodniej minister spraw zagranicznych Malezji odwiedził Tokio. Japonia i Malezja podpisały umowę o pomocy w zakresie bezpieczeństwa morskiego, starając się przeciwdziałać coraz większej obecności Chin na Morzu Południowochińskim. Na mocy porozumienia Japonia dostarczy Malezji sprzęt, taki jak łódzie ratunkowe i zapasy konieczne do prowadzenia operacji monitorujących wody przybrzeżne. Premier Kishida poinformował również o podniesieniu relacji japońsko-malezyjskich do rangi „kompleksowego partnerstwa strategicznego”. Japońska pomoc dla Malezji jest podobna do umów zawartych z Filipinami i Bangladeszem. W kwietniu zeszłego roku japońska dyplomacja przedstawiła plan wsparcia dla państw rozwijających się obiecując pomoc finansową w celu wzmocnienia ich obrony.

17 grudnia: szczyt Japonia ASEAN. Z okazji 50. rocznicy więzi między Japonią a Stowarzyszeniem Narodów Azji Południowowschodniej. Japonia i ASEAN zgodziły się wzmocnić współpracę w zakresie bezpieczeństwa morskiego, w oparciu o poszanowanie prawa międzynarodowego. Specjalne spotkanie na szczycie zakończyło się wspólnym oświadczeniem zatytułowanym "Partnerzy zaufania". We wspólnym oświadczeniu stwierdzono, że obie strony będą dążyć do świata, w którym przestrzegane będą takie

zasady jak demokracja, praworządność, dobre rządy oraz poszanowanie i ochrona praw człowieka i podstawowych wolności. Premier Fumio Kishida spotkał się z przywódcami dziesięciu państw członkowskich ASEAN, a także Timoru Wschodniego, który ma dołączyć do stowarzyszenia. Birma nie wzięła udziału w szczycie. Na konferencji prasowej premier Kishida powiedział, że „świat stoi w obliczu złożonego zestawu kryzysów z powodu pogłębiającego się podziału i konfrontacji. Japonia stawia czoła tej sytuacji wraz z ASEAN, który odgrywa kluczową rolę w wolnym i otwartym regionie Indo-Pacyfiku”. Japonia oferuje członkom ASEAN wsparcie w celu wzmocnienia ich pozycji jako podmiotów międzynarodowych i pomocy w zarządzaniu ich relacjami z innymi podmiotami, w tym z Chinami.

18 grudnia: poparcie dla administracji Kishidy spada do 23%. Sondaż przeprowadzony przez Asahi Shimbun wykazał, że poparcie dla gabinetu spadło do 23 procent, a prawie 60 procent wyborców chce, aby Fumio Kishida zrezygnował ze stanowiska premiera. Wskaźnik poparcia jest najniższy dla jakiegokolwiek administracji od czasu powrotu Partii Liberalno-Demokratycznej do władzy w grudniu 2012 roku. Wskaźnik dezaprobaty wobec Partii Liberalno-Demokratycznej wzrósł do 66 procent. W poprzedniej ankiecie, przeprowadzonej w listopadzie, wskaźnik poparcia dla gabinetu Kishidy wyniósł 25%, podczas gdy wskaźnik dezaprobaty wyniósł 65%. Głównym powodem postępującego spadku poparcia jest ostatni skandal wewnątrz PLD związany z ukrywaniem środków przez największą frakcję polityczną. 74% respondentów stwierdziło, że premier Kishida nie poradził sobie ze skandalem.

20 grudnia: Japonia, Stany Zjednoczone i Korea Południowa uruchamiają wspólny system wymiany informacji na temat prób balistycznych Korei Północnej. Japonia, Stany Zjednoczone i Korea Południowa uruchomiły nowy system wykrywania i wymiany informacji na temat wystrzeliwanych przez Pjongjang rakiet w czasie rzeczywistym. Wcześniej Stany Zjednoczone przekazywały dane o północnokoreańskich testach rakietowych Tokio i Seulowi oddzielnie, a nie w ramach jednoczesnej współpracy trójstronnej. Oczekuje się, że nowy mechanizm pozwoli Japonii na zbieranie dokładniejszych danych natychmiast po wystrzeleniu rakiet, dzięki bliższej odległości Korei Południowej od miejsc wystrzelenia. Trójstronna współpraca obejmuje również plany organizacji licznych manewrów wojskowych, które rozpoczną się w przyszłym roku.

23 grudnia: kolejne zwiększenie wydatków zbrojeniowych. Japońskie wydatki na obronę wzrosną o ponad 16% w ramach nowego budżetu obronnego, który ma przyspieszyć rozmieszczenie pocisków manewrujących dalekiego zasięgu, zdolne do uderzenia na terytorium Chin lub Korei Północnej. Przyjęty przez Radę Ministrów budżet zakłada również zakup kolejnych myśliwców F-35 wyposażonych w technologię stealth. Wzmocnienie zdolności uderzeniowych, które przewiduje strategia, jest odejściem od powojennej zasady ograniczającą użycie siły wojskowej wyłącznie do obrony. Japonia przeznaczy ok 300 miliardów dolarów do 2027 roku, aby wzmocnić swoją potęgę militarną i podwoić roczne wydatki na zbrojenia.

28 grudnia: prokuratura przeszukuje biura członków PLD w związku ze skandalem. Tokijscy prokuratorzy przeszukali biura i rezydencje dwóch ustawodawców w związku z rozszerzającym się skandalem związanym z nielegalnym finansowaniem w rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej. To pierwsze przeszukania wymierzone w konkretnych członków parlamentu frakcji Abe w LDP w związku z podejrzeniem, że nie zgłosili oni prawidłowo

funduszy politycznych. Śledczy przeszukali biuro i rezydencję Ono Yasutady członka Izby Wyższej reprezentujący prefekturę Gifu oraz Ikedy Yoshitaki, członka Izby Niższej. Ono jest podejrzany o niezgłoszenie ponad 50 milionów jenów (355 300 USD), które otrzymał z funduszu frakcji a Ikeda o otrzymanie ponad 40 milionów jenów.

KOMENTARZ

W polityce wewnętrznej najwięcej uwagi przykuwa skandal związany z ukrywaniem funduszy przez frakcje należące do Partii Liberalno-Demokratycznej.

Skandal może mieć poważne konsekwencje dla rządu premiera Kishidy Fumio, który próbuje opanować kryzys. Wśród osób oskarżonych o nieprawidłowości znaleźli się Matsuno Hirokazu, główny sekretarz gabinetu. Osoby zajmujące ważne stanowiska zarówno w rządzie, jak i skompromitowanej frakcji to Hagiuda Koichi, szef polityki LDP; Nishimura Yasutoshi, minister gospodarki; Takagi, Tsuyoshi przewodniczący Komisji Spraw Parlamentarnych; Seko Hiroshige, sekretarz generalny klubu PLD w Izbie Wyższej; oraz Ryu Shionoya, obecny przewodniczący frakcji Abe.

Notowania popularności premiera osiągnęły najniższe wskaźniki od odzyskania władzy przez PLD w 2012 roku. Japońskie społeczeństwo negatywnie ocenia działania premiera zmierzające do wyjaśnienia oskarżeń i ukarania winnych. Kolejna wymiana czterech członków gabinetu, których miejsca przejęli dawni ministrowie wprowadza postępujący chaos i spadek zaufania do stabilności rządu. Dopiero w wyniku skandalu premier Kishida podjął decyzję o ustąpieniu ze stanowiska szefa własnej frakcji. Ten ruch spotkał się z krytyką, ze strony opozycji i przeciwników politycznych Kishidy. W przeszłości premierzy opuszczali swoje frakcje po objęciu stanowiska szefa rządu. Były premier Suga Yoshihide, już wcześniej krytykował Kishidę za pozostanie szefem frakcji po tym, jak zastąpił go w październiku 2021 roku.

Co ciekawe pomimo tego, że osłabienie premiera Kishidy i całej partii rządzącej powinno być okazją dla opozycji do nabrania wiatru w żagle. Zmasowana krytyka pod adresem PLD nie przekłada się na silny wzrost poparcia dla największych ugrupowań opozycyjnych. Spadek popularności premiera oraz ostatnie przetasowania w rządzie powodują jednak osłabienie zaufania do Kishidy Fumio wewnątrz koalicji rządzącej. Grudniowy skandal pokazał, że premier traci kontrolę nad tym co dzieje się wewnątrz Partii Liberalno-Demokratycznej. Działania Kishidy nie uspokoiły opinii publicznej a podejrzenia o zaniżanie dochodów rozprzestrzeniły się na inne frakcje, w tym frakcję której przewodził sam premier Kishida. Wygląda więc na to, że obecny skandal może okazać się decydującym ciosem dla słabnącej pozycji premiera.

W polityce zagranicznej warto zwrócić uwagę na szczyt Japonia-ASEAN, podczas którego japoński rząd przedstawił kolejne elementy wsparcia dla państw Azji Południowo-Wschodniej. Oficjalnie japoński rząd oferuje wsparcie finansowe i doradcze dla państw rozwijających się, które próbują wzmocnić swoją pozycję międzynarodową. Grudniowe negocjacje z Malezją oraz umowy podpisane dotychczas z Filipinami i Bangladeszem

pokazują, że Japonia oferuje wsparcie głównie w „trudnych relacjach z Chinami”. Japońska dyplomacja przedstawiła plan wsparcia dla państw rozwijających się obiecując pomoc finansową w celu wzmocnienia ich obrony. Dotychczasowa współpraca z członkami ASEAN pokazuje, że Japonia wykorzystuje program do zaznaczenia swojej pośredniej roli w konflikcie na Morzu Południowochińskim. Od kilku lat japoński rząd oferuje wsparcie w postaci samolotów zwiadowczych, łodzi patrolowych i środków finansowych, które mają być wykorzystane do zwiększenia możliwości patrolowania spornych wód przez państwa Azji Południowo-Wschodniej. Japońskie wsparcie nie stanowi realnego zagrożenia dla działań ChRL, ale powinno być raczej traktowane jako sygnał w stronę Pekinu, że japoński rząd będzie wspierał bardziej asertywną postawę poszczególnych członków ASEAN w regionie Indo-Pacyfiku.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

8 grudnia: Japonia przeznaczy dodatkowe 4,5 miliarda USD dla Ukrainy. Premier Kishida Fumio obiecał 4,5 miliarda dolarów dla Ukrainy, w tym 1 miliard dolarów na pomoc humanitarną, aby wesprzeć wysiłki na rzecz odbudowy. Pomoc humanitarna i pomoc w odbudowie obejmuje finansowanie generatorów i innych źródeł zasilania dla ludności ukraińskiej, aby przetrwać zimę, a także środki mające na celu usunięcie min podłożonych przez Rosję. Pozostałe 3,5 miliarda dolarów obejmuje finansowanie gwarancji kredytowych dla pożyczek Banku Światowego dla Ukrainy. Od początku wojny Japonia przekazała Ukrainie ponad 7 miliardów dolarów, głównie na pomoc humanitarną i sprzęt wojskowy ograniczony do broni nieśmiercionośnej. Ambasador Ukrainy w Japonii Siergiej Korsunski powiedział, że Ukraina i Japonia omawiają możliwość dostarczenia przez Japonię sprzętu do obrony przeciwrakietowej i dronów. Japonia omawia złagodzenie ograniczeń eksportu broni, aby umożliwić dostarczanie Ukrainie sprzętu opracowanego wspólnie z innymi krajami. Japonia stara się wzmocnić swój przemysł obronny w obliczu rosnącego zagrożenia ze strony Chin, Korei Północnej i Rosji, jednocześnie zwiększając wsparcie dla krajów poddanych inwazji, takich jak Ukraina.

15 grudnia: Japonia rozszerza sankcje nałożone na Rosję. Japonia rozszerzyła sankcje wymierzone w Rosję w związku z jej wojną na Ukrainie. Japoński rząd zakazał wprowadzania do obrotu rosyjskich diamentów do użytku nieprzemysłowego i dodał dziesiątki firm i organizacji do swojej czarnej listy handlowej. Rozszerzona czarna lista eksportowa ogłoszona w piątek obejmuje 57 organizacji w Rosji i sześć organizacji w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Syrii, Uzbekistanie i Armenii. Rozszerzone sankcje pojawiły się po tym, jak grupa G7 zorganizowała wirtualny szczyt z prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zełenskim, aby okazać solidarność z Kijowem.

18 grudnia: japoński gigant przejmuje fabrykę stali w Koszycach. Amerykański gigant stalowy U.S. Steel zostanie przejęty przez japońską firmę Nippon Steel Corporation. Portfolio firmy obejmuje również hutę stali w Koszycach. Japońska firma jest czwartym co do wielkości producentem stali na świecie. U.S. Steel Košice, która przez lata była niedofinansowana pod względem inwestycyjnym, ma teraz nadzieję na modernizację, bardziej ekologiczną produkcję i większą szansę na konkurowanie z chińską stalą.

20 grudnia: Japonia będzie eksportować pociski Patriot do Stanów Zjednoczonych. Rząd podejmuje ostateczne ustalenia dotyczące eksportu produkowanych w kraju pocisków Patriot do Stanów Zjednoczonych. Japońska Rada Bezpieczeństwa Narodowego wkrótce podejmie ostateczną decyzję. Byłby to pierwszy przypadek eksportu gotowego sprzętu wojskowego w ramach nowej polityki, która znacznie łagodzi ograniczenia dotyczące eksportu broni. Pociski raketowe ziemia-powietrze Patriot są produkowane w Japonii na licencji amerykańskich firm zbrojeniowych. Obecne wytyczne zezwalają jednak Japonii na eksport jedynie komponentów wyprodukowanych na licencji Stanów Zjednoczonych. Wprowadzone w grudniu zmiany w regulacyjne umożliwią jednak Japonii wysyłanie całego sprzętu obronnego, w tym gotowych produktów, dzięki czemu eksport pocisków Patriot będzie dozwolony. Nieoficjalnie, japońskie pociski Patriot wysłane do Stanów Zjednoczonych mają zostać następnie przekazane Ukrainie. Poluzowanie japońskich regulacji eksportowych może dać Waszyngtonowi elastyczność w wysyłaniu większej liczby zaawansowanych systemów obrony powietrznej na Ukrainę, w sytuacji zablokowania środków w amerykańskim Kongresie.

III.SYTUACJA GOSPODARCZA

8 grudnia: rząd odwleka decyzję o podniesieniu podatków. Koalicja rządząca odsuwa w czasie planowaną podwyżkę podatków prawdopodobnie do 2026 roku. Pod koniec 2022 r. administracja premiera Kishidy Fumio zatwierdziła projekt pięcioletniego wzrostu wydatków zbrojeniowych o łącznej wartości około 299 miliardów dolarów. Gabinet premiera Kishidy zgodził się na wprowadzenie w ciągu kilku lat podwyżek podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku od osób prawnych i podatku od papierosów, aby pokryć zwiększone wydatki na obronę. Premier Kishida powiedział pod koniec października, że podwyżka podatków nie zostanie wprowadzona w 2024 r. z powodu planowanej obniżki podatku dochodowego w tym samym roku. Część rządu i przedstawiciele koalicji jest przeciwna podniesieniu podatków również w 2025 roku. Ustawodawcy koalicji rządzącej, dyskutujący nad zmianami w systemie podatkowym, pracują nad planem zapisania, że podwyżki podatków zostaną wprowadzone od 2026 roku.

9 grudnia: Japonia poszukuje pracowników w Indonezji. Indonezja twierdzi, że planuje wysłać 100 000 pracowników do Japonii w ciągu najbliższych pięciu lat. Współpraca z rządem w Dżakarcie może pomóc Tokio złagodzić palący niedobór siły roboczej. Ministerstwo Zasobów Ludzkich Indonezji oraz Japońska Agencja Współpracy Międzynarodowej (JICA) zorganizowały pierwsze wspólne forum zasobów ludzkich w Dżakarcie 28 listopada. W forum wzięło udział ponad 200 uczestników, w tym indonezyjskich urzędników państwowych i przedstawicieli japońskich firm z sektora motoryzacyjnego, turystycznego i sektora opieki nad osobami starszymi. Rząd Indonezji ma nadzieję, że 70 000 pracowników będzie podróżować do Japonii w ramach programu wizowego dla wykwalifikowanych pracowników, który pozwala na pobyt do pięciu lat. Oczekuje się, że pozostałe 30 000 osób będzie pracować w ramach innych programów.

12 grudnia: inflacja w Japonii zwalnia. Japońska inflacja hurtowa gwałtownie spadła w listopadzie wraz ze spadkiem cen paliw i towarów. Dane potwierdzają stanowisko Banku

Japonii, że inflacja napędzana wzrostem cen towarów będzie stopniowo zanikać i przesuwać uwagę rynku na to, czy popyt krajowy będzie wystarczająco silny. Indeks cen towarów korporacyjnych, w listopadzie wzrósł o 0,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Nastąpiło to po wzroście o 0,9% w październiku i oznaczało 11. z rzędu miesiąc spowolnienia od grudnia ubiegłego roku, kiedy to inflacja hurtowa osiągnęła 10,6%

16 grudnia: Japońscy detaliści zwiększają wydatki na usługi IT w obliczu niedoboru siły roboczej. Japońscy sprzedawcy detaliczni i inne firmy z sektora usług inwestujące w technologie cyfrowe napędzają wzrost inwestycji kapitałowych przedsiębiorstw w tym roku podatkowym. Coraz większa liczba japońskich firm ogranicza inwestycje z powodu chwiejnego stanu chińskiej gospodarki. Badanie Nikkei dotyczące wydatków kapitałowych pokazało, że łączne planowane inwestycje w sektorze usług IT osiągnęły rekordowy poziom w roku 2023. Wiele firm usługowych przeznacza coraz więcej środków na poprawę wydajności w obliczu niedoborów siły roboczej.

19 grudnia: rosące koszty EXPO 2025 w Osace. Rząd centralny poinformował, że całkowite koszty rozwoju infrastruktury, takiej jak dostęp do obiektów, na potrzeby wystawy Osaka Kansai Expo 2025 wyniosą łącznie 839 miliardów jenów (ok. 5,8 miliarda dolarów). Z 839 miliardów jenów część finansowana przez rząd centralny wyniesie łącznie 164,7 miliarda jenów, a pieniądze te pokryją głównie koszty budowy obiektów wchodzących w skład wystawy. W związku z wzrostem kosztów administracja premiera Kishidy powoła panel ekspertów w celu zbadania, czy fundusze rządowe powinny zostać przeznaczone na wystawę. Niektóre partie opozycyjne zwróciły uwagę na związek między ogromnymi kosztami rozwoju infrastruktury w regionie a planami otwarcia zintegrowanego kurortu rozrywkowego.

23 grudnia: Japońskie Shiseido kupi DDG Skincare Holdings. Shiseido Co. przejmie amerykańską firmę kosmetyczną DDG Skincare Holdings LLC za 450 milionów dolarów. Japońska korporacja chce zwiększyć sprzedaż wysokiej klasy produktów do pielęgnacji skóry w ramach działań mających na celu dywersyfikację rynku. DDG Skincare Holdings znana jest z produktów złuszczeniowych sprzedawanych pod marką Dr. Dennis Gross Skincare. Sprzedaż firmy szacowana jest na 94 mln USD w 2023 r., co stanowi wzrost o 18 procent w porównaniu z rokiem poprzednim. Japońska firma chce zmniejszyć swoją zależność od Chin i wejść na rynek amerykański. Sprzedaż w drugiej co do wielkości gospodarce świata słabnie. Chińscy konsumenci unikają japońskich produktów po uwolnieniu uzdatnionej radioaktywnej wody z uszkodzonej elektrowni jądrowej Fukushima Daiichi.

27 grudnia: ministerstwo finansów odrzuca projekt utworzenia kasyna w Nagasaki. Ministerstwo Turystyki nie zgodziło się na plan budowy zintegrowanego ośrodka wypoczynkowego (integrated Resort) w prefekturze Nagasaki, w związku niepewnym finansowaniem projektu. Prefektura Nagasaki planowała pokryć 60 procent kosztów inwestycji w wysokości ok. 3,1 miliarda dolarów z pożyczek od instytucji finansowych. Szwajcarski gigant finansowy Credit Suisse, który był zaangażowany w finansowanie ośrodka, popadł w kryzys zarządzania i został przejęty przez UBS Group AG. Władze prefektury Nagasaki i prefektury Osaka, przedłożyły plany dotyczące utworzenia ośrodków rządowi centralnemu w kwietniu 2022 roku. Zgodnie z projektem, władze prefektury Nagasaki zamierzały otworzyć w 2027 r. ośrodek wypoczynkowy z kasynem, luksusowymi hotelami, obiektami handlowymi i międzynarodową halą wystawienniczą. Ośrodek miał

przyciągać rocznie 8,4 miliona odwiedzających z kraju i zagranicy, przynosząc około 270 miliardów jenów przychodu.

KOMENTARZ

W kontekście gospodarczym warto zwrócić uwagę na postępujący problem niedoboru siły roboczej oraz próbę zareagowania na spadek popytu w Chinach

Grudniowe dane gospodarcze pokazują wyraźne wyhamowanie wzrostu cen towarów wyłączając żywność i nieruchomości. Wyhamowaniu inflacji towarzyszą jednak obawy o spadek wartości zamówień zagranicznych (głównie w Chinach) oraz słaby popyt wewnętrzny w japońskiej gospodarce. Coraz więcej japońskich firm reaguje na wyraźne spadki zainteresowania ich produktami w ChRL i myśli o przeniesieniu produkcji na inne rynki. Informacje dotyczące kolejnego wzrostu kosztów organizacji EXPO oraz prób zmniejszenia zależności od coraz droższej siły roboczej w mniejszych firmach pokazuje, że niedobór pracowników pozostaje najpoważniejszą barierą w rozwoju japońskiego biznesu. Pomimo zaprezentowania przez rząd nowych elementów programu walki ze spadającą liczbą urodzeń, większość japońskiego biznesu zdaje sobie sprawę, że jedyną nadzieją na pozyskanie pracowników jest zwiększenie liczby migrantów pracujących legalnie w Japonii.

Zdecydowanie najciekawszą informacją są doniesienia ze wspólnego forum zasobów ludzkich w Dżakarcie. Japonia od kilku lat promuje nowy program przyciągania wykwalifikowanych pracowników zagranicznych, który pozwala pracownikom wybranych sektorów na podjęcie pracy w Japonii przez 5 lat. Wprowadzenie nowego programu wizowego zostało w początkowej fazie zahamowane przez ograniczenia pandemiczne oraz problemy organizacyjne związane z rekrutacją potencjalnych pracowników w państwach wysyłających. W tym kontekście deklaracja rządu w Indonezji, który chce wysłać do Japonii 100 000 pracowników powinna zostać przyjęta jako rewelacyjna wiadomość dla japońskiego biznesu. Jeżeli wskaźniki te zostaną osiągnięte pracownicy z Indonezji mogą stanowić nawet jedną czwartą osób, które japoński rząd planował przyciągnąć za pomocą nowego programu wizowego. Nie wiadomo jednak, czy kandydaci z Indonezji będą w stanie wypełnić wszystkie kryteria uwzględnione w programie wizowym, takie jak np. kryterium podstawowej znajomości języka japońskiego.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

